

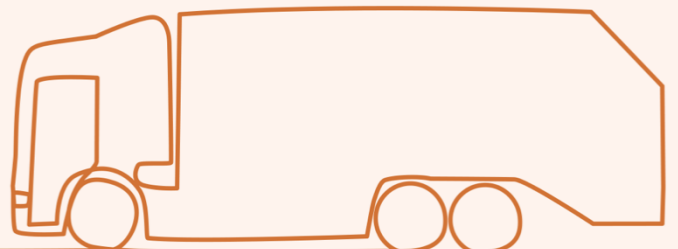
Nivå 4

SeQF

Chaufför renhållningsbil

Version 2.1
2022-06-16

Kompetensstandard

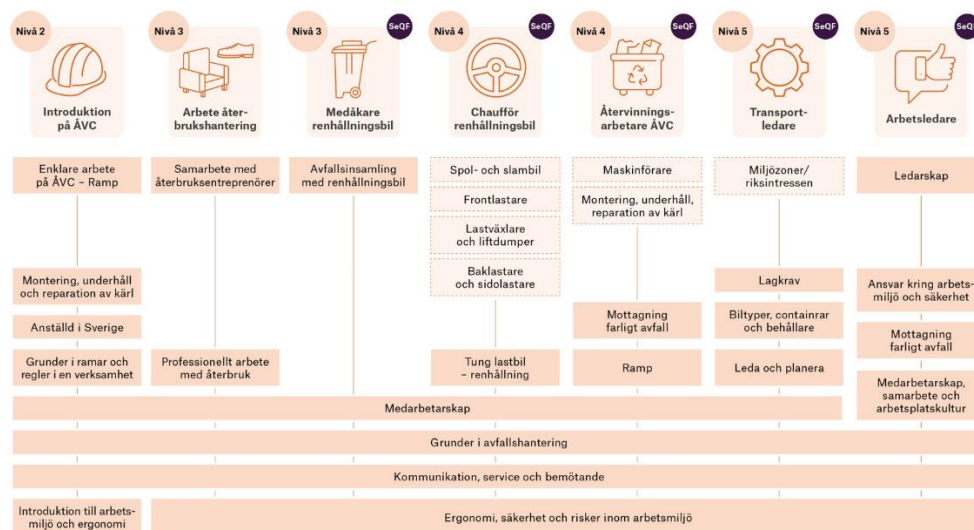
Chaufför – renhållningsbil inom avfallshandling och återvinning

Chaufför – renhållningsbil inom avfallshandling och återvinning har utvecklats av Sobona i samverkan med Nordiskt Valideringsforum och yrkeskunniga inom området. Kvalifikationen består till sin helhet av nio sammanhängande delkvalifikationer. Delkvalifikationerna, som är en beskrivning av vad en individ förväntas förstå, veta och kunna utföra inom ett specifikt avgränsat område relevanssäkras gällande innehåll vart fjärde år.

Chaufför – renhållningsbil inom avfallshandling och återvinning och dess moduler syftar till att skapa förutsättningar för fördjupad kartläggning, synliggörande och erkännande av strukturerat lärande på arbetsplatsen, validering av befintliga medarbetare, skapande av utbildningar eller andra kompetenshöjande insatser samt för kravställande i upphandlingar. Målet är att säkerställa kunskaper till rätt nivå i målgruppen vid rekrytering, kompetensutveckling och för att uppfylla kvalitetskrav ställda i bland annat upphandlingar. Vidare kan den öppna upp för samverkan mellan olika aktörer i syfte att utveckla och hitta nya vägar gällande kompetensförsörjning och kompetensutveckling.

Chaufför – renhållningsbil inom avfallshandling och återvinning är sedan 2021 inplacerad som en kvalifikation på SeQF-nivå 4. Vid godkänt resultat genereras ett yrkesbevis.

Kvalifikationen ingår som ett av flera områden med olika nivåer och inriktningar inom Sobonas partsgemensamma branschvalideringsmodell inom avfallshandling och återvinning.

Om yrkesrollen

Chauffören kan ta ansvar för insamling av material som ska deponeras, energiåtervinnas, materialåtervinnas och återbrukas. Förutom att framföra och arbeta med tung lastbil på ett säkert sätt, krävs det fördjupad kunskap om olika material för att kunna hantera dessa på ett säkert och arbetsmiljömässigt korrekt sätt även kopplat mot omgivning och tredje man. Individens kan vägleda och anpassa kommunikation utifrån målgrupp och/eller situation baserat på arbetsplatsens värdegrund, riktlinjer och säkerhet.

Målgrupp

Chaufför – renhållningsbil inom avfallshantering och återvinning riktar sig till individer med teoretisk och praktisk erfarenhet och kunskap i yrket med mål att höja kompetensen och uppnå fördjupade kunskaper och färdigheter enligt nivån för yrkesbevis. Individens ska ha en god språknivå för att läsa, skriva, prata och förstå svenska. En förutsättning för att erhålla ett yrkesbevis är, förutom att bli godkänd inom samtliga fem delkvalifikationer, att man kan uppvisa relevanta körkort och behörigheter.

Nivå

Varje enskild modul i profilen ligger på nivå 3. Det ackumulerade och sammantagna kunnandet ger ett kunskapsdjup och en färdighetsnivå motsvarande SeQF-nivå 4. Nivån sätts framför allt utifrån djupet på de kunskaper och färdigheter som behövs samt den självständighet i utförandet av arbetsuppgifterna som krävs.

För SeQF-nivå 4 innebär det att individen har fördjupade kunskaper inom ett specifikt område, vilket innefattar att välja och använda relevanta begrepp, teorier, modeller och metoder för att utföra definierade uppgifter inom givna tidsramar. Individens kan ta initiativ, reflektera och organisera och utföra uppgifter självständigt, kritiskt värdera, förhålla sig till och dra slutsatser gällande valet av källor och gemensamma resultat. Individens kan också ta ansvar i samarbete med andra och i viss utsträckning leda och utvärdera andras arbete. Läs gärna mer om SeQF på Myndigheten för yrkeshögskolans hemsida: <https://www.myh.se/validering-och-seqf/seqf-sveriges-referensram-for-kvalifikationer>

Relevanssäkring

Branschen gör en årlig översyn av kvalifikationen. Vart fjärde år genomgår den en ny relevanssäkringsprocess där en nationell panel ser över och godkänner innehållet. Panelen består av personer från relevanta organisationer och områden till exempel:

- Bransch
- Fackförbund
- Arbetsgivare
- Formell utbildning
- Icke formell utbildning
- Arbetsförmedling
- Forskningsinstitut
- Handledare/Bedömare
- Validander

Den senaste granskningen genomfördes 2022-06-16 med representanter från: Avfall Sverige, Kommunal, Mölndals kommun, Nacka vatten och avfall AB, NODAVA AB, Renova AB, SYSAV Sydsånes avfallsaktiebolag, Söderhamn Nära AB, Transport, VafabMiljö Kommunalförbund, VAKIN AB, Vamas Vatten och Avfall i Malung-Sälen AB samt Sobona AB.

Validering med OCN-metoden

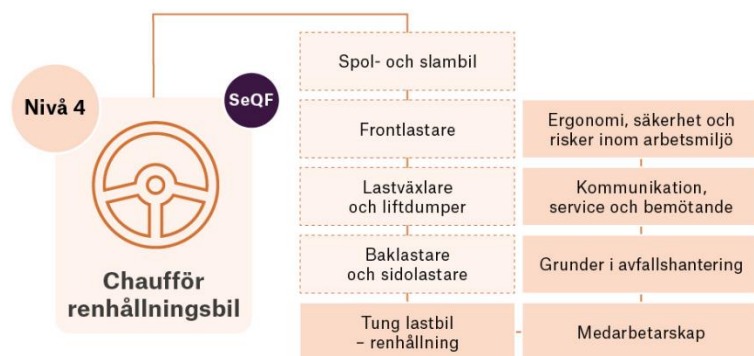
Kunnandet inom *Chaufför – renhållningsbil inom avfallshantering och återvinning* kan valideras i en formativ process där insamling av underlag för bedömning kan ske parallellt med lärande i olika former. Valideringsprocessen kan även ske summativt. Det innebär att befintliga kunskaper och färdigheter kontrolleras och granskas i form av exempelvis teoretiska kunskapsfrågor och observation av färdigheter. Oberoende av valideringsprocess, utförs bedömning av kunnande av godkända bedömare från branschen och som kvalitetssäkras genom OCN-metoden. OCN-metoden lever upp till de kvalitetskrav som finns beskrivna i kvalitetsmanualen för Sobonas branschvalideringsmodell. Resultat av

valideringen kan resultera i ett kompetensintyg för uppnådda moduler (som man sedan kan bygga vidare på) alternativt ett yrkesbevis vid alla obligatoriska moduler uppnådda i profilen.

Innehåll

Nedan beskrivs vilka kunskaper respektive färdigheter som omfattas inom *Chaufför – renhållningsbil inom avfallshantering och återvinning*. De har samlats i nio delkvalifikationer för att underlätta läsandet.

Branschen har tagit fram fyra delkvalifikationer (moduler) som är inriktade mot specifika fordon inom avfallshantering och återvinning. Dessa moduler ingår inte formellt i vare sig yrkesbeviset eller den nivåplacerade kvalifikationen, men kan användas som komplettering till yrkesbeviset för att påvisa breddad kompetens.

Bilden visar de delkvalifikationer som ingår i kompetensstandarderna för området.

Tung lastbil – renhållning

Nivå 3

Kunskap

Individen ska kunna:

- Redogöra för rutiner och riktlinjer gällande daglig tillsyn och skötsel av tung lastbil.
- Förklara begreppet ECO-driving i relation till förbrukning och miljöpåverkan.
- Redogöra för avfallshantering och källsortering inom sitt eget arbetsområde.
- Redogöra för arbetsmiljör regler och säkerhetsföreskrifter som gäller i uppdraget och för yrkesrollen.
- Förklara vikten och innebörden av att ha kunskap om de lokala föreskrifterna.
- Redogöra för hantering och åtgärder vid uppkomna brister i arbetsmiljö och säkerhet.

Färdighet

Individen ska kunna:

- Utföra daglig tillsyn, skötsel och enklare service av tung lastbil inom renhållning.
- Rapportera fordonets eventuella behov av översyn eller reparation.
- Framföra fordon och utföra renhållningsarbete utifrån gällande regler, miljöpåverkan, säkerhetsföreskrifter och instruktion inom återvinningsarbete.
- Planera och utföra dagliga arbetsuppgifter inom ramen för professionen.
- Omprioritera arbete logistiskt vid uppkomna situationer, utifrån förutsättningar och krav.
- Utföra riskbedömning och värdering av avfallsslag, med hänsyn tagen till omgivning, underlag och tredje man.
- Ställa samman nödvändig rapportering och dokumentation som krävs utifrån regler, säkerhet och arbetsplatsens rutiner.

- Informera kunder om avfallshantering och källsortering inom sitt eget arbetsområde, och därutöver hänvisa vidare.

Grunder i avfallshantering

Nivå 3

Kunskap

Individen ska kunna:

- Beskriva syfte och vision med svensk avfallshantering och vilken lag som reglerar det.
- Beskriva verksamhetens styrning och ansvarsfördelning på nationell, kommunal och individuell nivå.
- Förklara avfallstrappans syfte och fem steg, samt hur den påverkar den dagliga verksamheten.
- Redogöra för vad som menas med avfall, ge exempel på olika avfallslag och material samt hur de ska hanteras.

Färdighet

Individen ska kunna:

- Tillämpa grundläggande terminologin inom avfallshantering och söka efter vidare information vid behov.
- Informera kunder om bakgrund och regler för avfallshantering och återvinning, samt vägleda dem rätt.

Spol- och slambil

Nivå 3

Kunskap

Individen ska kunna:

- Redogöra för olika typer av anläggningar utifrån funktion, drift och säkerhet.
- Redogöra för faktorer som styr planering inför uppdrag.
- Ge exempel på eventuella risker som kan uppstå i arbetet och hur de kan förebyggas.

Färdighet

Individen ska kunna:

- Planera och prioritera arbete logistiskt och tidsmässigt utifrån uppdrag och förutsättningar.
- Utföra riskbedömning av anläggning utifrån förutsättning och gällande säkerhetsföreskrifter.
- Arbeta vid olika typer av anläggningar, såsom slamavskiljare, avfallstank, minireningsverk, spolpropor och fettavskiljare.
- Hantera slangar, utrustning och redskap och agera utifrån ett säkerhetsperspektiv och gällande säkerhetsföreskrifter.
- Arbeta ur ett ergonomiskt perspektiv och använda relevant skyddsutrustning för uppgiften.

Frontlastare

Nivå 4

Kunskap

Individen ska kunna:

- Redogöra för olika containertyper samt inom vilka områden de används.
- Beskriva hanteringen av container ur säkerhetsperspektiv med hänsyn tagen till omgivning, underlag och tredje man.

Färdighet

Individen ska kunna:

- Utföra arbetet utifrån ett transportlogistiskt perspektiv.

- Utföra säkerhets- och riskbedömningar i olika arbetsmoment, utifrån gällande säkerhetsföreskrifter.
- Utföra säker kontroll och hantering av hydraulik.
- Avgöra i de fall uppdraget kräver kontakt med kund, alternativt trafikledning.
- Verkställa lastning och lossning av container med containerbil på ett säkert sätt.

Lastväxlare, liftdumper

Nivå 3

Kunskap

Individen ska kunna:

- Redogöra för olika containertyper samt inom vilka områden de används.
- Beskriva hanteringen av container ur säkerhetsperspektiv, så som täckning, nätning, fastlåsning med hänsyn tagen till omgivning, underlag och tredje man.

Färdighet

Individen ska kunna:

- Utföra arbetet utifrån ett transportlogistiskt perspektiv.
- Utföra säkerhets- och riskbedömningar i olika arbetsmoment, utifrån gällande säkerhetsföreskrifter.
- Utföra säker kontroll och hantering av hydraulik/vajersystem.
- Avgöra i de fall uppdraget kräver kontakt med kund, alternativt trafikledning.
- Verkställa lastning och lossning av container med containerbil på ett säkert sätt.

Baklastare, sidolastare

Nivå 4

Kunskap

Individen ska kunna:

- Redogöra för gällande säkerhetsföreskrifter, skyddsutrustning och dess användningsområden.
- Ge exempel på risker och fara för omgivning samt förebyggande åtgärder i samband med hantering av avfall.
- Beskriva hur man på ett professionellt sätt agerar i möte med kunder.

Färdighet

Individen ska kunna:

- Utföra riskbedömning av avfall och ur ett säkerhetsperspektiv ta beslut om hur det ska hanteras.
- Utföra säker lastning och lossning av avfall med baklastare och sidolastare, samt tömma avfall i avsedd behållare.
- Utföra riskbedömning vid sanering av spillda vätskor och ämnen ur ett säkerhetsperspektiv, samt påkalla stöd och hjälp vid behov.
- Arbeta ur ett ergonomiskt perspektiv och använda skyddsutrustning utifrån uppgift och gällande säkerhetsföreskrifter.

Medarbetarskap*

Nivå 3

Kunskap

Individen ska kunna:

- Reflektera över sin roll och ansvar som medarbetare i förhållande till kollegor, ledning och kunder.
- Reflektera över hur samarbete mellan kollegor kan stärka en grupp och organisation.

Färdighet

Individen ska kunna:

- Följa regler för arbetstider, närvaro och frånvaro
- Planera, genomföra och utvärdera egna arbetsuppgifter.
- Identifiera egna styrkor och utvecklingsmöjligheter som del i en arbetsgrupp.
- Ta initiativ och bidra med egna lösningsförslag inom egna befogenheter.
- Skilja på det privata och det professionella i sitt uppdrag.
- Ta egna initiativ till lärande och utveckling.

Kommunikation, service och bemötande*

Nivå 3

Kunskap

Individen ska kunna:

- Beskriva olika typer av kommunikation och vikten av anpassning utifrån situation och målgrupp.
- Förklara begreppet och betydelsen av icke-verbal kommunikation.
- Förklara skillnaden mellan privat, personligt och professionellt ur ett bemötandeperspektiv.
- Beskriva sambandet mellan god kunskap om arbetsplatsens varor/tjänster och leverans av god service.
- Beskriva innebörd och betydelse av god service och gott kundbemötande.
- Ge exempel på hur konfliktsituationer kan hanteras utifrån ett professionellt perspektiv.

Färdighet

Individen ska kunna:

- Anpassa kommunikation utifrån situation och/eller målgrupp.
- Säkerställa samsyn med kund och återkoppla i tid enligt överenskommelse.
- Tillämpa god service, bemötande och förhållningssätt utifrån arbetsplatsens styrdokument.
- Uppträda professionellt och med respekt i mötet med andra människor.
- Hantera stressiga situationer med bibehållet fokus på god service.

Ergonomi, säkerhet och risker inom arbetsmiljö*

Nivå 3

Kunskap

Individen ska kunna:

- Redogöra för begreppet ergonomi ur ett fysiskt, organisatoriskt och socialt perspektiv.
- Förklara varför det är viktigt att arbeta ur ett ergonomiskt perspektiv.
- Redogöra för betydelsen av, och syftet med, återhämtning och friskvård för det allmänna välbefinnandet.

- Resonera kring ansvar och samverkan för arbetsmiljön på arbetsplatsen.
- Redogöra för arbetsplatsens säkerhetsrutiner och skyddsutrustning vid händelse av tillbud, olyckor och brand.
- Redogöra för arbetsplatsens rutiner och rapportering vid situationer kring hot och våld.
- Beskriva hur man kan förebygga risker om hot och våld.

Färdighet

Individen ska kunna:

- Arbeta förebyggande för att uppnå en balanserad fysisk, organisatorisk och social arbetsbelastning.
- Utföra arbetsmoment ur ett ergonomiskt perspektiv och med hänsyn tagen till det personliga välbefinnandet.

* Relevanssäkrade moduler som ingår i Nordiskt Valideringsforums Kompetenser för arbetslivet